

DE PLATE

V.Z.W.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 20	VERANTWOORDELIJKE UITGEVER	SECRETARIS
Nr. 10	A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN
MAAND oktober 1991	IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4
	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE
	PENNINGMEESTER	REKENING
	J.P. FALISE	750-9109554-54 of
	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
	8400 OOSTENDE	

IN DIT NUMMER

- blz. 269 : N. HOSTYN : Architecten en architectuur te Oostende tijdens het interbellum - 13.
- blz. 271 : J.B. DREESEN : Oude gebakvormen in terra-cotta.
- blz. 277 : I. VAN HYFTE : Toen wijkraden nog niet bestonden. Deel 1 - Mariakerke 1901.
- blz. 278 : N. HOSTYN : Popham.
- blz. 279 : W. VERLONJE : Klokkengieter Willem Witlockx (Antwerpen).
J.G. DE BROUWERE : Hosannakring zingt.
- blz. 281 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 285 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (20).
- blz. 289 : N. HOSTYN : - Fotografie in Oostende vóór 1914.
- L. Spilliaert.
- blz. 290 : Schenkingen 1991 - 3e lijst.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

OKTOBER - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten

OKTOBER I - ACTIVITEIT. Oostends Filmarchief

In het kader van de reeks Oostends Filmarchief brengen wij U op

Donderdag 10 oktober 1991 om 14u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Colensstraat 6, Oostende twee films uit de oude doos.

Een eerste film zouden we kunnen noemen "Uit het rijke leven van Jan PIERS" en is een overzicht uit het leven van ere-burgemeester, ere-senator en huidig voorzitter van Touring Club België, de heer Jan PIERS. Er is waarschijnlijk geen tweede Oostendse burgemeester die op een gelijkaardige wijze zijn stempel sloeg op het openbaar leven van onze stad en de media "publiek" zo subtiel wist te bespe-
len. Rond zijn figuur wordt "le tout Ostende" ten tonele gevoerd.

Dat elegantiewedstrijden niet uitsluitend verband houden met kledij blijkt uit een tweede film uit 1950. Hierin showt een Oostendse firma haar autocars. De show wordt regelmatig afgewisseld door het optreden van Oostendse folkloregroepen.

Voor de liefhebbers van de Oostendse Voltooid Verleden Tijd wordt deze filmvoorstelling warm aanbevolen.

OKTOBER II - ACTIVITEIT. Avondvoordracht met documentatiemateriaal

Een avondvoordracht met documentatiemateriaal gaat door op

donderdag 31 oktober 1991 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : 350 JAAR MILITAIR HOSPITAAL TE OOSTENDE

De spreker : de heer Freddy HUBRECHTSEN, bestuurslid van De Plate.

Een van de eerste militaire hospitalen in de Zuidelijke Nederlanden werd anno 1647 (na Mechelen) in onze stad opgericht. Een niet te onderschatten periode uit onze geschiedenis.

Hoe het al die jaren in zijn werk is gegaan hoort U vanavond van de heer HUBRECHTSEN die als Oostendenaar en kommandant bij de Medische Dienst steeds de grootste interesse had en nog heeft voor de geschiedenis van wat nu "zijn" hospitaal is.

Stap voor stap leidt hij ons, van hospitaal tot hospitaal, doorheen de Spaanse, Oostenrijkse, Franse, Hollandse en Belgische periode. En dat bv. op het einde van de 19de eeuw reeds een "Institut Balnéaire pour les malades" bestond; over de bouw van het "nieuwe" hospitaal tussen 1909 en 1913 en wat er momenteel nog van overblijft, hoe in de periode van 1944 tot 1946 de instelling te Oostende een Engels Militair Hospitaal was en nog meer van die minder gekende feiten.

De voordracht, die U niet moogt missen, is een zeer welkome aanvulling van de uitstekende tentoonstelling die de heer HUBRECHTSEN voor een paar jaar over het Militair Hospitaal organiseerde. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

door Norbert HOSTYN

31. Gustaaf VALLAY

° Oostende, 10 april 1898, + ca. 1967 ?

Gehuwd met Augustina BOUTILLIER

Woonde Van Iseghemlaan, 92 Oostende.

VALLAY studeerde tijdens de oorlog 1914-18 tijdens dewelke hij ook militaire dienst verrichte.

We vermelden van hem de panden Van Iseghemlaan, 22 en 92 alsook het erg modern aandoende pand Vissersplein, 5 (foto in VAN ALDERWEIRELD, Oostende van toen, nr. 48). Samen met architect CHRISTIAENS werkte hij aan de plannen voor de ondergrondse badinstellingen te Oostende.

32. Marcel VAN COILLIE

Was ingenieur-architect. Woonde Koninginnelaan, 59 Oostende.

Als realisaties vermelden we de panden H. Hartplein, 11 en 25, Paulusstraat, 39 en Plantenstraat, 78.

Samen met SMIS werkte hij aan de plannen voor het Gerechtshof (Canadaplein).

33. Joseph VERBANCK

° Oudenaarde, 25 augustus 1888.

Gehuwd met Maria BRUYNEEL.

Woonde Muscarstraat, 3.

Belangrijk architect voor het art-déco te Oostende. Reeds behandeld in "De Plate". We vermelden hier nog het pand H. Hartlaan, 14.

34. N... VAN DE WALLE

Realisatie : H. Hartplein, 8.

35. J... VAN DYCKE

woonde ca. 1927 Poststraat, 3.

Realisatie : Poststraat, 1.

Verdere gegevens ontbreken.

Louis VAN GRAEFSCHEPE

° Oostende, 31 december 1883.

Gehuwd met Lucie HECK.

Woonde Velodroomstraat, 38, later Spaarzaamheidstraat, 32.

Realisaties : Antwerpenstraat, 5.

Bouwmeesterstraat, 3.

Graaf de Smet de Naeyerlaan, 40.

Vindictivelaan, 22.

Frère Orbanstraat, 134.

OULD OOSTENDE IN BEELD - deel 4
van André VAN CAILLIE & de
Oostendse interbellumarchitectuur

- Nr. 186 : art-décegebouw in Langestraat.
Nr. 178 : S.E.O.-gebouw in H. Hartlaan.
Nr. 173 : dancing "Pantheon" in Oesterbankstraat.
Nr. 110-160 : Hotel "Cosmopolite" (later "Stella Maris")
in Vindictivelaan.
Nr. 106 : Albion Palace op de Groentenmarkt.

37. Edgar VAN IMSCHOOT

Woonde Frère Orbanstraat, 24.

Realisaties : Christinastraat/hoek Langestraat (juwelen HULPIAU).
Frère Orbanstraat, 49.
Graaf de Smet de Naeyerlaan, 60.
Langestraat, 76 (Hotel Glasgow; gelijkvloers verbouwd
in 1985).

38. Robert VANNESTE

Neef van architect DEVREESE; vroegtijdig gestorven.

Woonde Chaletstraat, 4.

Realisaties : Aartshertoginnestraat, 26 (hoek Paulusstraat).
Leffingestraat, 75.

39. Auguste VEREECKE

Architect uit Middelkerke.

Realisaties : Graaf de Smet de Naeyerlaan, 52, 62, 96 ("Compas").
Van Iseghemlaan, 40 D ("Foucquets"), 40 F ("Sirloin").

40. Georges VIAENE

Woonde Paulusstraat, 28.

Verdere gegevens ontbreken.

Architecte

Téléphone 959

Edgard Van Imschoot

49, Rue Frère Orban
— OSTENDE —

Publiciteit van architect VAN IMSCHOOT
in een lokale handelsalmanach.

OUDE GEBAKVORMEN IN TERRA-COTTA

door J.B. DREESEN

Tot de verzameling van de Oostendse Heemkring De Plate behoren 110 oude gebakvormen in terra-cotta, witte en gele pijpvaarde. Deze gebakvormen werden ons in 1955, samen met een reeks andere voorwerpen, geschonken door de gekende Oostendse schilder Emile BULCKE. "De quoi faire un petit musée folklorique" - zoals hij het uitdrukte.

Hiermee werd Emile BULCKE de eerste schenker, van een lange reeks, die geleid hebben tot onze huidige, omvangrijke, verzameling en lanceerde hij bij het toenmalig bestuur de idee om een Heemmuseum op te richten.

Gebakvormen zijn zeer oud. Ze werden gemaakt in terra-cotta, in gewoon of vergleisd aardewerk, in steen, hout, koper, tin of vertind blik.

Alhoewel tot nog toe geen Egyptische bakvormen werden teruggevonden, mag op basis van muurschilderingen en andere tekeningen aangenomen worden dat de terra-cotta gebakvormen hun oorsprong vonden in het oude Egypte.

De Grieken namen veel gebruiken, in verband met het zoeten van deeg en het vormen van deeg, over van de Egyptenaren. Vanuit Griekenland werd het gebruik van de gebakvormen overgebracht naar Italië, waar het weldra tot volle bloei kwam. Van daar verspreidde het zich onder de Romeinen en veroverde zo de gebieden die deze laatste onderwierpen.

Tussen de Romeinen en de oudst ontdekte vormen in West-Europese landen ligt momenteel nog een leemte van 10 eeuwen.

Het is in Duitsland dat men de oudst gekende West-Europese gebakvormen heeft teruggevonden. Zij dateren van de 14de en begin 15de eeuw. Het zijn grote negatieve vormen van 7 tot 12 cm., uit steen gekapt of uit terra-cotta gebakken. Zij hebben bijna allen hun bakermat in de Middenrijnstreek, daar werden de meeste van deze stukken teruggevonden. Ze werden en worden er nog KUCHELSTEINEN genoemd.

De vormen in terra-cotta werden met metalen matrijzen gemaakt en zijn, zoals de Romeinse vorm, meestal rond. Ze werden echter ook ruitvormig, vierkantig, rechthoekig of zeskantig gemaakt. Soms was de rand versierd met insnijdingen. Op deze gebakvormen komen niet alleen godsdienstige maar ook dier, bloemen en siermotieven voor. Sommigen zijn voorzien van een tekst die dan meestal in spiegelschrift voorkwam. Vandaar de oorsprong van de koeknaam SPECULOOS van het Latijnse SPECULUM = SPIEGEL.

Er liggen gedateerde stenen- en houten gebakvormen te kijk in de musea van Frankfurt, Wenen, Sanct-Gallen, Nurenberg, Karlsruhe, Parijs enz. Maar ook in eigen land treffen we van deze terra-cotta gebakvormen zeer mooie exemplaren aan.

Zo heeft het Bijlokemuseum in Gent een kleine Romeinse terra-cotta in bezit, terwijl het Volkskundemuseum van diezelfde stad enkele zeer mooie terra-cotta exemplaren in haar verzameling heeft. Het Brugs museum voor Volkskunde stelt een kleine verzameling van terra-cotta gebakvormen tentoon. In ons eigen Heemmuseum ligt de volledige collectie te kijk in de kast met de PATAKONS in de Emile BULCKEzaal.

Deze gebakvormen bleven in onze streken in gebruik tot tussen de twee wereldoorlogen, om dan, zoals zoveel oude voorwerpen, naar de rommel verwezen te worden. De huidige gebakvormen die nog in gebruik zijn meestal voor de aanmaak van marsepein en suikerwaren, zijn uit kunststof. Onlangs nog kwam onze Kring in het bezit van enkele exemplaren.

Teneinde onze leden en andere belangstellenden een overzicht te geven van de behandelde onderwerpen op deze gebakvormen, alsook over de makers en de datum van aanmaak geven we een volledige lijst van de verzameling in ons bezit.

In volgorde vermelden we na de inventarisnummer, het behandelde onderwerp, de grondstof, vorm, afmetingen en eventueel maker en jaartal van aanmaak.

- 001/55. Mannenhoofd met hoed. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 002/55. Kaal mannenhoofd. Terra-cotta. rond. dm 6 cm.
- 003/55. Vrouwenbuste, welige haartooi. Terra-cotta. rond. dm 7 cm.
- 004/55. Spelende muzikant. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 005/55. Ruiter op paard. Dubbelfiguur. Terra-cotta. rh. 8,5 x 4,5 cm.
- 006/55. Vrouw met mand op hoofd. Terra-cotta. rh. 6 x 4,5 cm.
- 007/55. Vrouw aan wastobbe. Terra-cotta. rh. 8 X 5,5 cm.
- 008/55. Vrouw pompt water. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 009/55. Vrouw neemt water aan fontein. Terra-cotta. rh. 7 x 5,5 cm.
- 010/55. Kind komt met opgegeven handen uit kool. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 011/55. Kind met stok en hoed. Terra-cotta. rond. dm 8 cm.
- 012/55. Allegorische figuur. Man met keverlichaam. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 013/55. Zeemeermin die op kinkhoren blaast. Dubbelfiguur. Terra-cotta. rh. 8 x 5,5 cm.
- 014/55. Paard. Terra-cotta. rh. 9 x 6,5 cm.
- 015/55. Hondkop. Terra-cotta. achtkantig. breedte 6,5 cm.
- 016/55. Haan. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4 cm.
- 017/55. Papegaai. Terra-cotta. rh. 7 x 4,5 cm.
- 018/55. Gevel van huis. Terra-cotta. rh. 6 x 6,5 cm.
- 019/55. Gebundelde kromstaven met in centrum afdruk van mensenfiguur. Terra-cotta. rh. 8 x 4 cm.
- 020/55. Ton. Terra-cotta. rh. 5,2 x 4 cm.
- 021/55. Mannenbuste in profiel, naar rechts kijkende, met baardje en halskraag. Terra-cotta. rond. dm 5 cm.
- 022/55. Vrouw met emmer aan rechterarm. Terra-cotta. rh. 6 x 4 cm.
- 023/55. Gehurkte man met afgestroopte broek. Terra-cotta. rh. 6 x 4 cm.
- 024/55. Kuiper werkende aan ton. Terra-cotta. rh. 7 x 5,5 cm.
- 025/55. Zittende vrouw met kind op rechterarm. Terra-cotta. rh. 6,5 x 5,5 cm.
- 026/55. Vrouw met kind in korf op rug. Terra-cotta. rh. 10 x 4,5 cm.
- 027/55. H. Maria met kind. Terra-cotta. rh. 7,5 x 3,5 cm.
- 028/55. Ruiter blazende op hoorn. rh. 5,5 x 4 cm.
- 029/55. Man die water pompt. Dubbelfiguur. Terra-cotta. rh. 5 x 8,5 cm.
- 030/55. Vrouw aan wastobbe. Terra-cotta. rh. 5 x 4 cm.
- 031/55. Man zittende aan tafel bij boom. Terra-cotta. rh. 6,5 x 7 cm.
- 032/55. Man slaande op gong, boom op achtergrond. Dubbelfiguur. Terra-cotta. rh. 4,5 x 8 cm.
- 033/55. Vrouwenhoofd met weelderige haardos. Driedubbel beeld. Terra-cotta. Op achterkant getekend Fr. SMETS 1846. rh. 5 x 9 cm.

- 034/55. Vogel (uil) op stok. Dubbelbeeld. Terra-cotta. rh. 6 x 7 cm.
- 035/55. Jager met geweer en weitas. Terra-cotta. rond. dm 5 cm.
- 036/55. Man met kind aan hand. Terra-cotta. rh. 6 x 4,5 cm.
- 037/55. Zittende, lezende vrouw met kantmuts op hoofd. Terra-cotta. rh.
- 038/55. Vrouw in karos getrokken door zwaan. Terra-cotta. rh. 9 x 5,5 cm.
- 039/55. Gewafeld vierkant met bloeiend hart in centrum. Terra-cotta. rh. 8,5 x 6,5 cm.
- 040/55. Vrouw die karnt in ton. Terra-cotta. rh. 9 x 5 cm.
- 041/55. Vrouw met twijg in hand. Terra-cotta. rh. 5,5 x 2,5 cm.
- 042/55. Wandelende man met stok in hand en hond aan leiband. Terra-cotta. rh. 6 x 4,5 cm.
- 043/55. Bloemenruiker in vaas. Terra-cotta. 5,5 x 4,5 cm.
- 044/55. Vrouw die water pompt. Terra-cotta. rh. 6 x 5 cm.
- 045/55. Wandelende man met kind aan hand. Terra-cotta. rh. 6 x 4 cm.
- 046/55. Aap in boom. Terra-cotta. rond. dm 4,5 cm.
- 047/55. Zittende hond. Terra-cotta. rh. 8 x 3,5 cm.
- 048/55. Naakte, zittende vrouw. Terra-cotta. rh. 5 x 3,5 cm.
- 049/55. Vaas met bloemen. Terra-cotta. rond. dm 4 cm.
- 050/55. Twee versierde vazen met inscriptie SHI en kruisje boven de H. Terra-cotta. rh. 6 x 5 cm.
- 051/55. Vrouw met kind aan hand. Terra-cotta. rh. 9,5 x 5,5 cm. Op achterkant getekend C.P.
- 052/55. Jonas en de walvis. Terra-cotta. rh. 6 x 10 cm.
- 053/55. Man met pluimenhoed en versierde kledij (genre Aztekenuitrusting). Terra-cotta. rh. 12 x 5,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 054/55. Zeemeermin luisterend aan kinkhoorn. Terra-cotta. rh. 8 x 8,5 cm.
- 055/55. Man staande bij pomp. Witte pijpaaarde. rh. 4,5 x 4 cm.
- 056/55. Man met hoed in kever- of vogelhouding. Dubbelfiguur. Witte pijpaaarde. rh. 4,5 x 8 cm.
- 057/55. Gezadeld paard. Witte pijpaaarde. rh. 6,5 x 6,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 058/55. Kind met opgeheven linderarm. Dubbelfiguur. Witte pijpaaarde. rh. 5,5 x 5 cm.
- 059/55. Vrouw (H. Maagd) met kind op arm. Witte pijpaaarde. rh. 6,5 x 3 cm.
- 060/55. Kind met opgeheven linkerarm. Dubbelfiguur. Witte pijpaaarde. rh. 5,5 x 4,5 cm.
- 061/55. Hart versierd met bloemen. Terra-cotta. hartvorm. 9,5 x 8,5 cm. Op achterkant getekend C.P. 1829.
- 062/55. Haan. Terra-cotta. hoefijzervorm. 13,5 x 11 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 063/55. Zwaam met opslaande vleugels. Terra-cotta. rond. dm. 12 cm. Op achterkant getekend J. SMIDTS.
- 064/55. Maagd in strijd met eenhoorn. Terra-cotta. rond. dm 9 cm. Op achterkant getekend I.B.A.
- 065/55. Man met kind in kruiwagen. Terra-cotta. rh. 11 x 10,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 066/55. Zeemeerman. Terra-cotta. rh. 8,5 x 8 cm.
- 067/55. Vrouwenhoofd in bloemen. Terra-cotta. rond. dm 10 cm.
- 068/55. Dansende nar. Witte pijpaaarde. rh. 13,5 x 6 cm.
- 069/55. Paaslam. Terra-cotta. rh. 8 x 10 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 070/55. Vrouw met kind op schoot aan wieg. Witte pijpaaarde. rh. 9 x 9 cm.
- 071/55. Twee vrouwen houden een broek open. Terra-cotta. rh. Op de achterkant getekend C.S.

- 072/55. Liggende indiaan met vogel (papegaai). Terra-cotta. rh. 12 x 9,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 073/55. Plaket met 25 verschillende figuurtjes. Terra-cotta. rh. 5 x 11 cm.
- 074/55. Dame met waaier in rechterhand. Terra-cotta. rh. 14 x 7 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 075/55. Krijgsman met zwaard en geweer. Terra-cotta. rh. 16 x 5,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 076/55. Dame met parasol in linkerhand. Terra-cotta. rh. 14 x 6 cm. Op de achterkant getekend C.S.
- 077/55. Zittende man met broodmandje en bierkruik. Terra-cotta. rh. 10,5 x 8,5 cm. Op de achterkant getekend T.T.T.
- 078/55. Staande huzaar. Terra-cotta. rh. 11,5 x 7 cm.
- 079/55. Ruiters met vlag in galop. witte pijp-aarde. rh. 10,5 x 8 cm.
- 080/55. Staande huzaar met mantel over schouders. Terra-cotta. rh. 11,5 x 7,5 cm.
- 081/55. Vrouw met hoofddekseL, genre madonna. Witte pijp-aarde. rond. dm 11,5 cm. Op achterkant getekend M.S.
- 082/55. Plaket met zes dierenfiguren. Terra-cotta. rh. 13 x 11 cm.
- 083/55. Kristusfiguur met stralenkrans en zwaard. rh. 13,5 x 11 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 084/55. Plaket met negen gewapende soldaten. Terra-cotta. rh. 11,5 x 12,5 cm.
- 085/55. Ingangspoort geflankeerd door twee torens. Terra-cotta. rh. 10 x 14 cm. Op achterkant getekend C.P....26.
- 086/55. Zeilboot (eenmaster) met kluiver, fok en groot(gaffel)zeil. Terra-cotta. rh. 14,5 x 12 cm.
- 087/55. Man met gevulde kruiwagen. Terra-cotta. driehoekig. b. 9 cm h. 8 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 088/55. Kind op rug van een geschubt zeedier met paardekop. Terra-cotta. Trapeziumvorm 7 x 6 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 089/55. Vrouw met mand op hoofd en mand in linkerhand. Witte pijp-aarde. ovaal. 6 x 4,5 cm.
- 090/55. Man en vrouw die met een stok in een vat stoten. Terra-cotta. half rond. 5 x 5,5 cm.
- 091/55. Op een aambeeld hamerende smid. Terra-cotta. rh. 8 x 5 cm.
- 092/55. Staande vogel. Terra-cotta. rh. 6,5 x 5,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 093/55. Langgerokte vrouw met bloementuul of tak in de hand. Terra-cotta. rh. 6,5 x 3,5 cm. Op de achterkant getekend C.S.
- 094/55. Vrouw die water ophaalt uit waterput. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm. Op achterkant getekend J.S.
- 095/55. Wandelende man met stok en rugzak. Gele pijp-aarde. rh. 5,5 x 3,5 cm.
- 096/55. Mannenhoofd met gesloten ogen. Gele pijp-aarde. ovale vorm. 5 x 4,5 cm.
- 097/55. Gelaarsde man met wapen aan zijn zij. Terra-cotta. rh. 7 x 4,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 098/55. Hond met opgekrulde staart. Terra-cotta. rh. 5,5 x 4,5 cm. Op achterkant getekend met kruisende diagonale strepen.
- 099/55. Vrouwenhoofd in medaillonstijl. Terra-cotta. ovale vorm. 6 x 4,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 100/55. Vis in ovalen vorm. Terra-cotta. ovale vorm. 7,5 x 4 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 101/55. Versierde koffiepoteL. Terra-cotta. rh. 5,5 cm x 4 cm. Op achterkant getekend C.P.
- 102/55. Man met hoed en laarzen en mand aan de arm. Terra-cotta. rh. 6,5 x 4,5 cm. Op achterkant getekend I.C.S. 37.

- 103/55. Zittende hoornblazer met hond. Terra-cotta. rh. 5,5 x 5 cm. Op achterkant getekend Ren DE GROOF.
- 104/55. Gesluierte vrouw met kind op schoot. Terra-cotta. ronde vorm. dm 8 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 105/55. Mannenhoofd in medaillon. Terra-cotta. ronde vorm. dm 5,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 106/55. Neptunus met drietand zittende op een geschubd zeedier met paardekop. Terra-cotta. rh. 11,5 x 9,5 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 107/55. Monnikenfiguur met kind op arm. Terra-cotta. ovale vorm. 13,5 x 11 cm. Op achterkant getekend C.S.
- 108/55. Drie figuren. a) twee ovalen met hartjes en cirkels. b) een walrusvorm. Terra-cotta. rh. 11,5 x 8 cm. Op achterkant tien vogels in verschillende standen.
- 109/55. Twee staande putty's met opgeheven linkerarm. Witte pijp-aarde. rh. 5 x 5 cm.
- 110/55. Medaillon met versiering en ovale figuur in centrum. Terra-cotta. ovaal. 17 x 14,5 cm.

Enkele opmerkingen in verband met grondstof, vorm en makers.

De meest gebruikte grondstof is terra-cotta (96), daarna volgt witte pijp-aarde (12) en gele pijp-aarde (2).

De meest voorkomende vorm is de rechthoekige (rh., hieronder zijn ook begrepen de vierkantige en iets afwijkende rechthoeken). De ronde vorm komt 13 maal voor en de ovale vorm 5 maal. Achtkanter, hartvorm, hoefijzervorm, driehoek, trapezium en halfronde vorm komen slechts eenmaal voor in de verzameling.

Niet minder dan 35 stukken op de 110 werden gemerkt door de makers.

Drie stukken met een naam : Fr. SMETS 1846.

J. SMIDTS

R. DE GROOF.

Een-en dertig stukken met de initialen C.S. (op 22 stukken) en C.P. (op 4 stukken waarbij een stuk gemerkt is C.P. 1829 en een ander C.P...26.

De initialen J.S.; M.S.; I.B.A.; T.T.T. en I.C.S. 37 komen telkens eenmaal voor.

Afzonderlijk dient vermeld dat een stuk door de maker gemerkt werd met een kruis van twee evenwijdige strepen.

Op basis van de behandelde onderwerpen en de aanduidingen die iets over de makers vermelden mogen we aannemen dat de bakvormen met religieus thema overwegend 18de eeuws zijn terwijl de anderen uit de eerste helft van de 19de eeuw dateren.

Op basis van de drie namen, de zeven initialen en de opgegeven jaartallen is er een waterkansje dat we ooit iets meer komen te weten over de beoefenaars van deze vorm van volkskunst.

Litteratuur

1. Voor een uitvoerige uiteenzetting over de historiek van de gebakvormen verwijzen we naar de uitstekende bijdrage van de heer Frans VAN BOS, verschenen in OOSTVLAAMSCHE ZANTEN, 37ste jaargang, nr. 1, jan en feb 1962 onder de titel "Van oude zoete, geschiedenis van de gebakvormen.
2. Zeer lezenswaardig is ook de onlangs gepubliceerde bijdrage van

de heer Bert BIJNENS, verschenen in het tijdschrift BACHTEN DE KUPE, 33ste jaargang, nr. 2 maart-april 1991. Het handelt over de KOEKVORMEN maar er staat een zeer volledige bibliografie bij over het onderwerp GEBAKVORMEN.

HAUCHART. Onderkapelmeester 3e Linieregiment. Vraag

HAUCHART (waarschijnlijk voornaam Victor) was gedurende 25 jaar onderkapelmeester (sous-chef, 2de dirigent) van het 3de Linieregiment. Zijn instrument was de klarinet, hij was een pianovirtuoos en bespeelde eveneens het "klokkenspel" van het 3de Linieregiment.

Ik zoek een antwoord op de volgende vragen :

geboortedatum, datum van overlijden, woonplaats te Oostende en zijn dienstperiode als militair (van - tot -) ?

De eventuele antwoorden kunnen overgemaakt worden aan de redactie van het tijdschrift of aan mij persoonlijk. Bij voorbaat dank.

Simon IPPEL.

Tentoonstelling : ELECTRICITEIT UIT GROOTMOEDERS TIJD

De Heemkring 't SCHORRE organiseert, begin november onder deze titel een tentoonstelling.

Wanneer : 1-2-3 en 4 november 1991 van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur.

Waar : in de Ridderzaal van het Vossehol in STENEDORP.

Warm aanbevolen.

Hugo DEVOS

LIDGELD 1992

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring De Plate is voor 1992 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 ₣
Steunend lid :	500 ₣
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 ₣

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Plaktekalendar aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "GEBOUWEN MET TORENS UIT LA BELLE ÉPOQUE" gekozen.

In de mate van het mogelijke zal de kalender meegestuurd worden met het decembernummer van het tijdschrift.

Jean Pierre Falise
Penningmeester

door Ivan VAN HYFTE

Het (steeds maar toenemend) succes van lezersbrieven allerlei toont aan hoe mensen van dit zó groot democraties recht van vrije meningsuiting gebruik maken.

Ook openbare instanties worden niet met rust gelaten wanneer buurtbewoners, drukkingsgroepen of individuen op die manier de aandacht opeisen.

Toen op 1 juli 1899 de Mariakerkenaars hun autonomie aan Oostende verloren, werd deze fusie-operatie met gemengde gevoelens onthaald. In naam van 234 leden van de "Bond der Grondeigenaars en Neringdoeners van de Wijk Mariakerke" schreef de voorzitter A. VAN DYCKE in december 1901 de Oostendse gemeenteraad aan om oog en oor te hebben voor de plaatselijke toestanden.

In zijn (door mij ingekorte) brief vindt je voor een stuk het dagelijkse leven terug van een kwartier waarin Thomas NORTH (cfr. Northlaan) en de anonieme maatschappij Ostende-Extension grondig geploegd hebben. De bij momenten zo herkenbare beschrijvingen tonen aan hoe geëngageerd de voorzitter en zijn leden het opnemen voor de vooruitgang van hun aangehechte wijk.

Hooggeachte Heeren,

Wij nemen de eerbiedige vrijheid uwe welwillende aandacht te vestigen op de volgende belangrijke punten onmisbaar aan de vooruitgang van onze wijk.

1. Opdat het lager onderwijs voldoende uitslagen oplevere, is het noodig dat het goed ingericht weze. Ongelukkiglijk laat zulks te Mariakerke veel te wenschen : de bestaande jongensschool is te ver van het midden der bevolking. Vele kinderen moeten één, twee, ja tot drie kilometers weg afleggen hetgene in den winter, bij het woeste weder dat wij bijna gedurig hebben, gansch ondoenlijk is. Verders zijn de wegen die er toe leiden onbegaanbaar. Is het dan te verwonderen dat de onderwijzers klagen over de onregelmatige schoolbijwoning en de weinige vorderingen onder hunne leerlingen. Overigens bestaat er geene officiële meisjesschool, zoodat veele andersdenkende ouders verplicht zijn hun meisjes naar de vrije nonnenschool te sturen, hetgeen gansch onaanneemlijk en onwettig is.
2. Mijne Heeren, gij weet zo goed als eenieder hoe bouwvallig de oude kerk daar op de afgelegen dorpsplaats staat. Zal men wachten tot dat er eens erge ongelukken zijn voorgevallen ?
3. Wij wijzen U ook op den gebrekkigen toestand onzer wegen; het meerendeel zijn als oprechte slijkpoelen. Daar zij nog ongekas-seid zijn, kan geen enkele als voldoende straat eener stadswijk doorgaan.
4. In de stad bestaat er een goed ingerichte waterdienst. Ongelukkiglijk blijven wij daarvan verstoten. Het publiek lijdt onzeg-gelijk door het gebrek aan goed drinkwater. Gij weet het, het is de eerste voorwaarde tot het behouden der openbare gezondheid en het afkeeren der besmettelijke ziekten. Langs de dijk en de Avenue North is de waterleiding reeds aangelegd. Bij middel van kleine vertakkingen en enkele spuitpompen zou gansch de wijk er voldoende kunnen van voorzien worden.

5. Het rioolnet bepaalt zich tot de nieuwe wijk : Palace Hotel en straten westwaarts ervan gelegen tot aan de Avenue North, bijna ongebouwd. Het ware toch meer logiek voor het oude Mariakerke met een groot getal lastenbetalers. Terzelfdertijde vragen wij dat de vuilnisdienst alhier het gansche jaar door in werking zou wezen. Wij mogen geen vuilnissen op straat werpen, wat als er geene vuilniskar 's morgens komt ?
6. De werkerskwartieren zijn totaal ontbloot van verlichting : slechts 1 straat heeft elektrieke lampjes, veel te flauw. Daarbij wordt het op feestdagen en op werkdagen om 11 ure uitgedoofd. Beter licht, meer licht, langer licht : zulks zal vele ongelukken en bijzonderlijk vele misdrijven voorkomen.
7. Onze wijk is niet meer gevrijwaard voor brand dan elke andere van de stad. Hoogst noodig is het aanbrengen van noodbellen, die bij dergelijke rampen op tijd de pompiers kunnen verwittigen. En dus als de waterleiding is ingericht, zullen de pompiers seffens voldoende water vinden tot het blusschen van den brand.
8. Een laatste punt, mijne Heeren, is de verplaatsing van onze gemeentekermis van Augusti. Wij verzoeken U den eersten zondag van Mei en de week daarop. De 2e helft van Augusti is het belangrijkste tijdstip van het seizoen, waarop het grootste getal vreemdelingen onze schoone badstade komen bezoeken. De kermis met hare foorkramen en orgelgetuit moet alsdan eenen zeer slechten indruk maken en hoogst nadeelig zijn, voor degenen die met de vreemde bezoekers moeten leven. Ook rijzen er van jaar tot jaar meer klachten op tegen die foer. Verzet ze naar het voorbeeld van den middenstad, niet NA, maar vóór het badseizoen. De neringdoeners onzer wijk kunnen er enkel bij winnen en de vreemdelingen zullen er zeer over tevreden zijn. Hierbij kunnen wij niet nalaten de tolk te zijn van vele onzer vreemde bezoekers die met reden hebben geklaagd, dat er dezen zomer op het strand, geen enkele der vroeger bestaande feesten als vuurwerken en kinderkoersen heeft plaats gehad; nochtans is er jaarlijks in de stadsbegrooting eene grote som voor bestemd tot het inrichten van feesten om de Koningin der stranden alom vermaard te maken. Wij vragen dat de aangehechte wijk van Mariakerke, die al het mogelijke doet om de faam te doen aangroeien, niet stelselmatig van die toelagen verstooten blijve...

Bron : Bulletin Communal d'Ostende 1901, p. 723.

POPHAM

Zopas verscheen de biografie van de Britse Admiraal POPHAM, wiens naam onverbrekelijk met onze stad is verbonden :

Hugh Popham, A Damned Cunning Fellow : The Full Life & Adventures of Rear Admiral Sir Home Popham.

Uitgeverij : Old Ferry Press
53, Vicarage Road
Tywardreath
Cornwall PL 24 2 PH

Norbert HOSTYN

KLOKKENGIETER WILLEM WITLOCKX (Antwerpen)

door Wilfried VERLONJE

De gieterij van De Haze werd voortgezet door Willem WITLOCKX. Oorspronkelijk was hij maker van allerlei rariteiten van hoorn, ivoor, enz. Bovendien hield hij zich bezig met het bouwen van diverse soorten muziekinstrumenten. Later bekwaamde hij zich ook als klokkengieter en als "gesworen canongieter van syne majesteits artillerie tot Mechelen".

De meeste klokkengieten waren immers ook geschutsdeskundigen.

In 1709, toen Salzburg nog steeds in de knoei zat met zijn klokkenspel, adviseerde de deken van Sint-Jakobs om WITLOCKX met de werkzaamheden te belasten. Niet alleen was hij, zo schreef de deken, een uitstekend klokkengieter en -stemmer, doch bovendien uurwerkmaker en beiaardinrichter. Tenslotte was hij ook nog een goed musicus.

In 1711 leverde WITLOCKX een spel voor Oostende en in 1730 goot hij een poortklok voor de stad met het merkwaardig opschrift : "Ick ben onrust alsoo ick alle nachten de burgers dryf van straet, de waeckers tot het wachten, d'herbergen sluyt ick toe, vermaen door myn geluyt een ieder tot rust en alle onrust uyt".

WITLOCKX stierf in 1733 en zijn werkplaats werd bij gebrek aan een opvolger gesloten.

Uit : Jo HAAZEN, "Rond de zingende Toren", p. 92
Uitg. De Vlijt, Antwerpen (1979).

HOSANNAKRING ZINGT

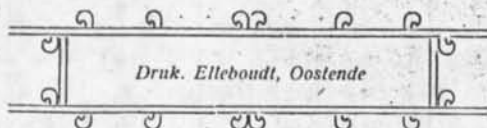
door J.G. DE BROUWERE

Op 2de Sinksendag 1918, de 20ste mei, trad de "Hosannakring, zangmaatschappij bestuurd door Mr. Max VAN NESTE" op. Dat gebeurde te 17.00 uur in de Volksbond, in de Stockholmstraat, het eindje dat nu Kan. Dr. L. Coolensstraat heet. De opbrengst was bestemd voor de Oostendse oorlogsslachtoffers.

De toegangskaart was tegelijk programma, - hemelsblauw op de voorkant, crèmekleurig op de binnen (programma) kant. Het programma bestond uitsluitend uit zeer vrome liederen, daar de bezetter eigenlijk geen andere toelaten zou. Er werd ook een boekje verkocht met de "woordentekst". Maar alle toen gezongen "geestelijke gezangen" zijn in dat boekje niet opgenomen. Achter het lange "Stabat Mater" staan de nrs. 1, 5^a en 5^b afgedrukt, en tenslotte het nr. 7.

Onder de juffrouwen die optraden was er één die solo zong, en wel het nr. 4, de "Idylle mystique". Die jonge dame was Yvonne DE SORGHIER.

Jaren nadien werd ze de schoonmoeder van ondergetekende. Ze maakt het wel, ze is nu 95 jaar oud.

HOSANNA KRING

ZANGMAATSCHAPPIJ
bestuurd door Mr Max. Van Neste

KUNSTUITVOERING

van Geestelijke Zangstukken

op Maandag 20 Mei (2ⁿ Sinxendag)

te 5 ure namiddag

in de groote feestzaal van den

-- VOLKSBOND --

(Stockholmstraat)

ten voordeele van de

OORLOGSSLACHTOFFERS van OOSTENDE

Ingangsprijs : 1,00 Fr.

Vorbehouden Plaatsen : 2,00 Fr.

Dit programma dient tot ingangskaat

Geene omhalingen zullen gedaan worden.

Keer om, a. u. b.

PROGRAMMA

EERSTE DEEL

STABAT MATER. . . PERGOLÈSE

Koor voor 2 vrouwenstemmen
en alleenzangen

door

Mevr. Aspeslagh,
Mej. M. Beke,
J. De Brauwere,
Marg. en Yv. De Sorgher,
M. Gozs en
B. Janssens.

10 M. TUSSEHENPOOS.

TWEEDE DEEL

1. Psalm 150	FRANCK
Vierstemmenkoor	
2. Pater Noster	NIELHMEYER
Mej. De Maesschalck	
M ^r Gheury	
3. a) Je vous salue, Marie	VAN NESTE
Vierstemmenkoor	
b) Cantique	MISSA
Driestemmenkoor	
4. Idylle Mystique.	RYELANDT
Mej. Yv. De Sorgher	
5. a) Bi 't Wegcapelleken.	TINEL
b) O, Maria	TINEL
a capella — 4 stemmen	
6. a) La Procession	FRANCK
Mevr. Aspeslagh	
b) Le Crucifix	FAGET
Mevr. Aspeslagh	
M ^r Ruas	
7. La Toute-Puissance	SCHUBERT
bewerkt in 8 stemmen door	
VAN NESTE	

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

OUDE WASSCHERS 1899

De vereniging "Oude Wasschers" was een filantropische groepering van maximum 30 man, die gesticht werd te Oostende in 1894 en als doel had steun te verlenen aan armen en behoeftigen van onze stad.

De benaming "Oude Wasschers" kwam van de eerste inzameling gehouden door enkele goedhartige herbergbezoekers in het Café van GOBRECHT in de Sint-Paulusstraat, 52 en dit ten voordele van een oude arme wasser.

Deze vereniging deed ieder jaar mee aan alle festiviteiten door de stad georganiseerd, zoals Kavalkaden en bloemenstoeten. Ook werd er deelgenomen aan de Zeewijding. Dit alles om gelden in te zamelen voor de behoeftigen.

De inhuldiging van het vaandel en de plechtige overhandiging door Burgemeester PIETERS ging gepaard met een optocht op 11 juni 1899.

Dit prachtig donkerblauwe fluwelen vaandel is nog steeds te bezichtigen in het museum van de "De Plate".

Ook werd er een medaille geslagen om deze gebeurtenis te herdenken.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm MET BRELOK, KROON EN RING

R. OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende boven boeg van boot met onderaan 5 ingeslagen sterren.

V. Eiken- en lauwertak in kransvorm met een tekst verdeeld over 6 lijnen :

INHULDIGING/VAN HET/NIEUW VAANDEL/11 JUNI 1899/MAATSCHAPPIJ/
OUDE WASSCHERS

OPLETTENDHEID EN GEDULD 1900

Een van de talrijke lijnvisserijmaatschappijen die onze stad in de loop van haar geschiedenis heeft gekend. Haar kenspreuk was : "Oplettendheid en Geduld".

Deze vereniging organiseerde verschillende jaren de Koningstitel en andere prijswedstrijden. Deze wedstrijden werden gehouden in een van de vele vijvers van het Maria-Hendrikapark.

Op 18 november 1900 werd in de schoot van deze vereniging feest gevierd, dit ter gelegenheid van de inhuldiging van het vaandel.

Ook werd er een medaille geslagen om deze gebeurtenis te herdenken.

MEDAILLE VERGULD BRONS AFM. : 46/61 mm PLAKKETVORM MET BOL

R. Bovenaan VILLE, onderaan D'OSTENDE

In het midden het stadswapen van Oostende boven het water.
Onderaan links 5 ingeslagen rozen.

V. Een lauwertak over gans het veld met rechts een medaillon met een tekst verdeeld over 8 lijnen :

* LIJNVISSCHERSMAATSCHAPPIJ */OPLETTENDHEID/EN/GEDULD/INHUL-
LING/VAN HET/VAANDEL/18 NOV 1900

KATHOLIEKE KRING 1904

Deze kring werd gesticht te Oostende in 1867 en ze groepeerde de katholieke gezinden van onze stad.

Hun lokaal was gelegen in de Weststraat (thans A. Buylstraat) rechtover de Hertstraat.

Dit gebouw gaf ook uit in de Sint-Sebastiaanstraat, waar nu het Museum voor Religieuze Kunst is gevestigd.

Jaren lang is de kring ook gehuisvest geweest in het lokaal "Patria" op de hoek van het Wapenplein en de Brabantstraat. Nu zij daar de burelen van het N.C.M.V.

Door deze kring werd jaarlijks hulde gebracht aan de grondleggers van de katholieke beweging uit Oostende en omstreken.

In 1904 werd de heer Emile STAESSENS gevierd voor zijn 25 jaar pionierswerk bij deze maatschappij.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm MET BRELOK, KROON EN RING

R. VILLE D'OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende omringd door parelrand.

V. Eiken- en lauwertak in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over 4 lijnen :

* KATHOLIEKE KRING */1879-1904/HULDE AAN/EM. STAESENS

LA WALLONIE 1906

Door de franstalige gemeenschap van Oostende werd er op 15 maart 1903 overgegaan tot het stichten van een kulturele kring "La Wallonie d'Ostende".

Haar eerste voorzitter was de heer Louis SAINT-VITEUX, wonende in de Kaïrostraat, 68 Oostende.

Het hoofddoel van deze vereniging was de franse taal in Oostende en omstreken te propageren en alle franssprekenden te groeperen in een hechte gemeenschap.

Men probeerde dit doel te bereiken door middel van toneelvoorstellingen, conferenties en feestelijkheden.

Op 28 januari 1906 werd er feest gevierd en dit naar aanleiding van de officiële ontvangst op het stadhuis en de overhandiging door Burgemeester Eduard MOREAUX van het vaandel.

Het toppunt van de bloei van deze vereniging werd met grote luister gevierd in 1928 om het 25-jarig bestaan van de kring te herdenken.

De hieronder afgebeelde medaille is deze die werd geschonken aan het bestuur en de leden van de kring bij de inhuldiging van het vaandel.

MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS Ø 51 mm MET BOL EN RING

R. Gezeten vrouw rechts gericht met een lauwertak in de linkerhand en zich vasthoudend met de rechterhand aan een tak van een boom.

FISCH & Co.

V. 2 lauwertakken in kransvorm met bovenaan een ster en in het

midden een rondschrift en een tekst in 5 lijnen :
 LA WALLONIE FONDEE LE 15 MARS 1903
 OSTENDE/INAUGURATION/DU/DRAPEAU/28 JANVIER 1906

BOND POLITIE BEAMBTEN 1906

Deze vereniging die de politiebeampten groepeerde werd gesticht te Oostende op 12 oktober 1896 en diende tot onderlinge steun in geval van ziekte en ongeval.

Deze bond had de benaming van "Hulp en Eendracht" en hun lokaal was gevestigd op de Torhoutsesteenweg, 29 Oostende in het café "Brouckaert".

Bij de overhandiging van het vaandel tijdens een officiële ontvangst op het stadhuis in tegenwoordigheid van Burgemeester Alfons PIETERS, waren er 90 aangesloten leden van de Oostendse politie aanwezig.

De hieronder afgebeelde medaille werd geslagen ter gelegenheid van de inhuldiging van het vaandel.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 51 mm MET BOL EN RING

R. Gekroond wapenschild van België met mantel en vlaggen.

V. Omkransing gevormd door vrouw met bazuin en spelend engeltje.

In het midden een tekst verdeeld over 6 lijnen :

BOND DER POLITIEBEAMBTEN/OOSTENDE/INHULDIGING/VAN HET/VAANDEL/
 1906

■ 1
9
4
0 ■ 1
9
4
5 ■

KLEIN STRAND

HOFSTRAAT - ALBERT I PROMENADE

ZEEHELDENPLEIN

In 't begin der achternoen trekken veel karren met hout en eenige autos met koffij en eetwaren geladen den Thouroutschensteenweg op.

Heden morgen is de volgende bekendmaking in vier talen, aangeplakt geworden :

Wie militaire telegraaf of telephoonlijnen beschadigd wordt met den kogel gestraft. De zwaarste straf heeft ook degene te verwachten die deze bekendmaking afscheurt.

Wordt de dader niet gevat zoo worden de strengste maatregelen genomen tegen de gemeente op wier gebied de schade is toegebracht of de bekendmaking is afgescheurd geworden.

De Kommandeerende Generaal.

Vrijdag 20e November. -

ZEVENENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze nacht heeft het fel gevrozen, en onze parken liggen vol rijm.

Rond 7 1/2 ure worden met autos tal van gekwetste mariniers van den kant van Middelkerke de stad binnengebracht.

Rond 10 ure vliegt een "taube" over de stad en verdwijnt in de richting van Zandvoorde. Een half uur nadien vliegt er, zeer hoog in de lucht, een vlieger der bondgenoten. Rond 11 ure worden een 20-tal Fransche krijgsgevangenen genomen binnen gebracht.

Gansch den morgen door komen van den kant van Breedene wagens en peerden toe.

Rond 10 ure komt in de Brugsche vaart een tuiboot aan, de duit-sche vlag voerend en door 4 duit-sche mariniers bemand; de boot komt van Brugge. Een kwart uur nadien komt een motorplezierbootje "full speed" uit de richting van Brugge gevaren : het draagt de duit-sche vlag en is bemand door een duit-sche officier en 3 soldaten. Die heeren geneeren zich waarlijk niet meer ! Na het spoor, onze vaarten !!

Om 11 1/4 ure komt een duit-sch vliegmachien uit de richting van Ghistel aan, richt zich tot aan de kust, zwenkt naar Mariakerke op en verdwijnt in de richting van Leffinghe.

Rond 11 1/4 ure worden 3 duit-schers begraven; een kwart uur nadien is het de beurt aan eenen opperofficier - het muziek bewijst hem de laatste eer. Op ons kerkhof, rechts van den ingang, liggen thans reeds 40 duit-schers. Op 3 graven prijkt een kruis : op dit der luitenanten HUBRICHT en KLIHNN, en op een derde dat voor opschrift draagt : "Hier rucht in Gott Herr Oblt d.r. Ernst PLATZ, J.M. - Er starb den Heldentot fürs Vaterland an 11 November 1914".

* * *

Deze morgen werd uit de statie een zeer groot kanon gehaald en den Thouroutschensteenweg op, gevoerd. Deze noen kwam het erg toegetakeld terug : het was een weinig boven Slype door de Bondgenoten beschoten geworden.

Behalve het gewoon concert, van 3 tot 4 ure, en het vliegen van een 3 tal taube - niets bijzonders te melden van den namiddag.

Verscheidene Oostendenaars, die naar Holland gevlucht waren, zijn in onze stad teruggekeerd. Zij vertellen dat het leven te Vlissingen peperduur is : 125 ₣ per maand voor huur van 2 kamerkens.

Een hunner had, even voor zijne terugkomst, een brief ontvangen van zijn zoon, soldaat bij het 3e Linie. Daarin schreef deze dat de Belgen aan den Yser gedurende 17 dagen met heldenmoed hadden gevochten, doch dat zij wel voorzagen, zonder hulp het niet lang meer te kunnen uithouden.

Men vroeg hen nog drie dagen geduld te hebben - en werkelijk ! Na drie dagen kwam eene aanzienlijke Fransche troepenmacht alsmede een korps Marokkanen hen ter hulp. Dan vielen allen de Duitschers aan en dienden hen eene duchtige rammeling toe. Daarna mochten de Belgen gaan uitrusten te Veurne. Het 3e Linie en 23e Linie zijn tot een enkel regiment versmolten geworden.

* * *

Wij hebben onze liefhebber van kreeften en oesters, Herr VON BERNUTH, terug. Heden werd, immers, het volgend bericht aangeplakt.

BERICHT

De personen die in Oostende aankomen, en die er zich, 't zij naar een hotel als reiziger of bij familieleden begeven, moeten zich, binnen de drie uren na hunne aankomst, in het bevolkingsbureau ten stadhuijze aanmelden en er nauwkeurig hunne nationaliteit, hunne bediening en hunne bestemmingsplaats opgeven, alsook hun adres ter stede.

De personen, die uit Oostende vertrekken, moeten hun vertrek op hetzelfde bureau drie uren op voorhand doen kennen.

Het publiek wordt verzocht niet op de voetpaden te blijven staan en niet in den weg van de krijgslieden te loopen.

Oostende, den 18 November 1914.

De Kommandant
von Bernuth
Oberstleutnant und
Regiments-Kommandeur.

Dr. MOREAUX, dd. burgemeester, M. LIEBAERT, die ziek is, vervangend, vaardigde heden volgende plakbrief uit :

STAD OOSTENDE BELANGRIJKE OPROEP TOT DE BEVOLKING

Als gevolg aan de voetstappen door het Schepenkollege gedaan om den noodigen voorraad van voedingsmiddelen te verschaffen, heeft de Duitsche Krijgsoverheid, te Zeebrugge, op Zaterdag 21 dezer, eene vergadering belegd, van de afgevaardigden der verschillende gemeenten der kust, om de middelen eener spoedige en praktische uitvoering te onderzoeken.

Er is, in princip, beslist geworden, dat de levensmiddelen en andere benodigheden in Holland zullen gekocht worden door afgevaardigden der verschillende belanghebbende Gemeenten.

Te dien einde, zal het Schepenkollegie over de gelden noodig tot den aankoop moeten kunnen beschikken. De kasbons door Oostende uitgegeven, zullen natuurlijk in een vreemd land niet kunnen dienen, en om die reden zal de afgevaardigde moeten kunnen beschikken over geld dat in Holland wettige koers heeft.

Ik doe dus een dringende oproep tot het gevoel van solidariteit mijner Medeburgers en noodig ze uitdrukkelijk uit zich, ZONDER

EENIGEN UITSTEL, naar de Gemeentekas te willen begeven, om het Belgische geld, waarover zij beschikken, te willen inwisselen tegen kasbons der Stad. Zoodoende, zullen zij zich geene de minste opoffering moeten getroosten, aangezien zij later, bij middel dezer bons, de noodige levensmiddelen zullen kunnen aankopen.

Het welgelukken der pogingen van het Schepencollegie hangt van den goeden wil en van het vaderlandsch gevoel af, waarvan mijne medeburgers mij, in deze omstandigheden, het bewijs zullen geven.

Oostende, den 19 November 1914.

De d.d. Burgemeester
Dr. MOREAUX

Zaterdag 21e November. -

ACHTENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Wij zijn, waarachtig, den winter ingetreden : het vriest dat het kraakt, en dat weerken kan nog lang duren, want de wind zit scherp in 't Oosten.

* * *

Heden morgen is het volgende bericht, in drie talen opgesteld, ter kennis van het publiek gebracht :

Ik wakker de bevolking der Stad Oostende in haar eigen belang aan, niet stil te staan bij naderen of bij de aanwezigheid van vliegmachienen. Niet alleen stellen zich de nieuwsgierigen bloot aan het geschut der machienen, maar tevens aan het gevaar van gedood te worden door het geschut van onze eigene kanonnen of van onze ge-weeren.

In 't toekomende zal de burgerlijke bevolking zich bij het naderen of de aanwezigheid van vijandelijke vliegmachienen in hare woningen terugtrekken.

Overtredingen zullen gestraft worden.

Oostende, den 19 November 1914

De Kommandant,
von Bernuth
Oberstleutnant und
Regimentskommandeur.

Volgende plakbrief werd eveneens uitgeveerdigd :

OOSTENDE EN OMLIGGENDE ONDERRICHTING NOPENS HET OPENBAAR VERKEER

1. De marktdagen in Oostende zijn vastgesteld op de Maandagen en Donderdagen, van 7 tot 12 uur, duitse tijd. De kooplieden, handelaars, groenseliere, beenhouwers, brouwers, enz., van elk dorp moeten zich, met hunne koopwaren en wagens, vereenigen op een punt der gemeente, dat door de overheid zal aangeduid worden.

Van daar zullen zij zich in groep, en onder vrijgeleide van den Burgemeester of van dezes vertegenwoordiger, naar Oostende begeven. De terugkeer naar het dorp zal op dezelfde manier geregeld worden, derwijze dat het vertrek uit Oostende plaats hebbe ten laatste om 1 uur namiddag.

Een bewijs van vrijgeleide zal door de Keizerlijke Kommandantuur te Oostende afgeleverd worden aan den Burgemeester van iedere gemeente. Deze zal in geval van hindering, zich mogen doen vertegenwoordigen door eenen plaatsvervanger, die een officiëel karakter heeft, zoo bijvoorbeeld : eenen Schepen, den Gemeente-Secretaris,

den Veldwachter, eenen Onderwijzer, enz.

2. Het is aan iederen inwoner toegelaten vrij te gaan en handel te drijven binnen het grondgebied der gemeente die hij bewoont. Onder geen voorwendsel mag hij het grondgebied zijner gemeente verlaten, tenzij op de vastgestelde marktdagen van Oostende, en alleen onder voorwaarden onder nummer 1 aangewezen.

Nochtans, om de handelsverrichtingen en betrekkingen tusschen de verschillende gemeenten mogelijk te maken, in de grenzen door de huidige omstandigheden toegelaten, zal er, in elke gemeente, een persoon of voerman aangeduid worden, die zich, mits redematige vergelding, gelasten moet met het vervoer, de bestelling en het afhalen in andere gemeenten van alle koopwaren, voedingsmiddelen, pakken, enz.

De Gemeentebesturen worden verzocht den naam en andere inlichtingen over dien persoon op te geven aan het Gemeentebestuur van Oostende, dat zich gelasten zal de noodige voetstappen aan te wenden tot het bekomen der gewenschte brieven van vrijgeleide.

Oostende, den 19 November 1914.

Op bevel der Keizerlijke Kommandantuur,

De d.d. Burgemeester,
Dr. MOREAUX

Het Schepencollege schrijft naar de brouwers dat de duitsche overheid aan het stadsbestuur de toelating kwam te geven in Holland de noodige artikelen te koopen voor de voortzetting van hunne nijverheid.

Een afgeveerdigde der stad zal toekomende week vertrekken en er die artikelen aankopen. De brouwers mogen tegen Maandag noon laten weten wat hun ontbreekt, de hoeveelheden geschat zijnde voor een duur van 4 maanden; tezelvertijd moeten zij het (ten naasten bij) bedrag in belgisch geld, storten.

Zondag 22e November. -

NEGENENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Brr.. wat is het deze morgen koud ! De warmtemeter teekent, in eene voor den wind onbeschutte plaats, 8 graden onder het vriespunt, en in eene beschutte plaats, 2 graden onder dit punt. Waar moet dat henen met zulk weder - zonder kolenvoorraad in stad en in de benarde tijden die wij beleven ? Wat zal onze werkliedenbevolking, wat zullen onze armen te lijden hebben indien de winter zoo streng blijft ?

Geen werk meer voor de menschen, geen kolen schier meer om zich te warmen (ze gaan reeds 2.40 tot 2.50 ₣ de zak van 50 kilos), geen brood om te eten (er is nog voor enkele dagen meel in stad, maar dan ?).

Het Hulp- en Steunkomiteit doet alles wat het kan om den nijpenden nood te lenigen. Handelend in naam van dit Komiteit begaf zich onze Z.E.H. Deken over een paar weken naar Holland en Engeland en gelukte erin, meestendeels door tusschenkomst van het Anglo-Belgian Relief Funds, 100.000 ₣ te bekomen voor de Oostendsche noodlijdenden ! Hooger spraken wij van een schip bloem en meel dat hij aankocht ! En gister vernamen wij dat hij er in gelukt was 400.000 kilos cokes en kolen te koopen voor de behoefligen !

Voorwaar, ons dapper Hulpkomiteit verdient alle lof voor zijne werkzaamheid, maar inzonderheid dient de Z.E.H. Kanunnik CAMERLYNCK dank gezegd om zijne onophoudelijke bekommernis met het lot van

den kleine, van den rampzalige !

Jammer is 't te moeten bestatigen dat, in tegenwoordige pijnlijke omstandigheden er menschen gevonden worden die misbruik maken van de hulp die hen zoo bereidwillig verstrekt wordt ! Zoo onderzocht het Hulpkomiteit deze week dat het in groote mate bedrogen werd.

HIERNA ONTBREEKT EEN GEDEELTE

Een enkel voorbeeld : eene vrouw was er in gelukt in verscheidene lokalen van stad broodbons te bekomen, bijzoover dat een ingesteld onderzoek deed ontdekken dat zij, in ééne week tijds, 64 brooden had gekregen. Ondervraagd bekende zij hare zwijntjes met aldus bekomen brood te voeden !! De lijsten der personen aan dewelke broodbons gegeven worden, werden nauwkeurig nagezien, en men bevond dat, mits strenge kontrool, men er in gelukken kon 1.000 brooden per week min uit te deelen... en toch eenieder, volgens zijne noodwendigheden te voldoen ! 1.000 kilos brood, zulks is precies niet te versmaden !!

FOTOGRAFIE IN OOSTENDE VOOR 1914 : AD SIMON

André VAN CAILLIE signaleerde ons een fotograaf Ad. SIMON. Adres : Kerkstraat, 23.

De enige foto's die we van hem zagen zijn pittoreske opnamen van de omgeving van de Werfstraat, E. Beernaertstraat, Aartshertoginnesstraat. Zeldzame opnamen dus, bovendien van verrassend goede kwaliteit.

* * *

L. SPILLIAERT

Graag brengen we volgend artikel over L. SPILLIAERT in de aandacht van onze lezers :

H. VAN GORP, L'oeuvre de jeunesse de l'artiste peintre Léon Spilliaert, in : Septentrion, 18, 1989, 4, p. 7-12, 6 ill.

Het artikel handelt in feite over zijn sterke symbolistische werken van ca. 1905-1910, zodat de titel "oeuvre de jeunesse" wel wat misleidend is.

Norbert HOSTYN

T H E M A T E N T O O N S T E L L I N G

Bezoekt in os Heemmuseum van 5 oktober 91 tot 5 januari 1992 de thematentoonstelling

ARY SLEEKs, STICHTER VAN DE PLATE

Open elke zaterdag van 10 u tot 12 u
15 u tot 17 u